

Examen VWO GS 2017

Tijdvak-1
9 mei
7:30-10:00

Geschiedenis

Opgavenblad

Dit examen bestaat uit **34** vragen.
Voor dit examen zijn maximaal **83** punten te behalen.
Dit examen bestaat uit **10** bladzijden.
Bij dit examen hoort ook een **bijlagenboekje**.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

AANWIJZINGEN

■ **Meerkeuzevragen**

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

□ **Open vragen**

- Geef niet méér antwoorden dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd, geef er dan twee en niet méér. Alleen de eerste twee redenen kunnen punten opleveren.
- Als bij een vraag een verklaring, uitleg, motivatie of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg, motivatie of berekening ontbreekt.
- Een foutief antwoord wordt altijd doorgestreept of tussen haakjes (..) gezet.
- Het gebruik van correctievloeistof en correctietape is niet toegestaan.

Onderdeel Oorlog en Vrede

Bij het beantwoorden van de vragen 1 tot en met 17 moet je soms gebruik maken van de bronnen in bijlage I.

Gebruik bron 1 om vraag 1 te beantwoorden.

- 2p □ **1.** Leg met behulp van de bron het verband tussen het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog en het militarisme.

Gebruik bron 2 om vraag 2 te beantwoorden.

- 3p □ **2.** Leg uit welke oorzaak voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog door de cartoon wordt uitgebeeld.

Twee stellingen over de Eerste Wereldoorlog:

- I. Het doel van het 'Von Schlieffenplan' was om een tweefrontenoorlog te voorkomen.
- II. Ondanks de overwinning van Duitsland op België mislukte het 'Von Schlieffenplan'.

- 1p ■ **3.** Welke stelling(en) is/zijn juist?
- A Alleen I is juist.
  - B Alleen II is juist.
  - C Zowel I als II zijn juist.
  - D Beide stellingen zijn onjuist.

De volgende gebeurtenissen uit het interbellum staan in willekeurige volgorde:

- a. Hitler en Mussolini sluiten een verdrag. De as Rome-Berlijn is gevormd.
- b. Duitse vliegtuigen bombarderen het Noord Spaanse stadje Guernica.
- c. Het Verdrag van Versailles wordt gesloten.
- d. De beurs van Wall Street stort in elkaar.
- e. Hitler wordt benoemd tot rijkskanselier.
- f. Mussolini wordt minister-president van Italië.

- 2p ■ **4.** Zet de gebeurtenissen in de juiste chronologische volgorde. Schrijf alleen de letters op.

Gebruik bron 3 om vraag 5 te beantwoorden.

- 3p □ **5.** Leg aan de hand van bron 3 uit wat het verband is tussen de economische ontwikkeling in Duitsland kort na de Eerste Wereldoorlog en het ontstaan van de hyperinflatie in 1923.

Gedurende het interbellum wonnen Hitler en de NSDAP aan populariteit.

- 2p □ **6.** Noem één van de voornaamste oorzaken waarom de populariteit van Hitler en de NSDAP juist gedurende deze periode toenam.

Gebruik bron 4 en 5 om vraag 7 te beantwoorden.

Beide bronnen gaan over het verband tussen de Vrede van Versailles en het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog.

- 3p □ **7.** Leg uit hoe beide bronnen verschillen in de manier waarop ze het verband tussen de Vrede van Versailles en het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog beschrijven. Gebruik voor je uitleg minimaal 30 woorden.

Gebruik bron 6 om vraag 8 te beantwoorden.

- 2p □ **8.** Leg uit wat de cartoonist duidelijk probeert te maken over het Molotov-Ribbentropact.

Gebruik bron 7 om vraag 9 te beantwoorden.

Een stelling: 'Het Nederlandse leger was geen serieuze tegenstander voor de Duitsers'.

- 2p □ **9.** Leg aan de hand van beide foto's uit waarom het Nederlandse leger geen serieuze tegenstander was voor het Duitse leger.

Nadat de Duitsers op 14 juni 1940 Parijs veroveren, geeft Frankrijk zich over. Nog in dezelfde maand besluit Hitler Engeland via de lucht aan te vallen. Dit is het begin van de 'Battle of Britain'.

- 2p □ **10.** Leg uit wat de relatie is tussen de val van Parijs en het begin van de 'Battle of Britain'.

Gebruik bron 8 om vraag 11 te beantwoorden.

Tot de Japanse aanval op Pearl Harbor in december 1941 voerden de Verenigde Staten een isolationistische politiek. De cartoon in bron 8 verwijst

naar deze isolationistische politiek.

- 3p □ **11.** Leg uit wat de mening van de cartoonist is over de isolationistische politiek van de Verenigde Staten. Gebruik minimaal twee elementen uit de cartoon.

Gebruik bron 9 om vraag 12 te beantwoorden.

- 3p □ **12.** Schrijf een kort betoog waarin je met argumenten of tegenargumenten uitlegt of je deze bombardementen als een oorlogsmisdaad ziet en of je van mening bent dat de Verenigde Staten alsnog excuses hiervoor zouden moeten aanbieden. Gebruik voor je betoog tussen de 50 en 75 woorden.

De volgende gebeurtenissen staan in willekeurige volgorde:

- a. de val van de muur
- b. de Cubacrisis
- c. de blokkade van Berlijn
- d. het binnenvallen van de Sovjet-Unie in Afghanistan
- e. de oprichting van het Warschauw pact
- f. de hereniging van Oost- en West-Duitsland

- 2p ■ **13.** Zet de gebeurtenissen in de juiste chronologische volgorde. Schrijf alleen de letters op.

Gebruik bron 10 om vraag 14 te beantwoorden.

Kinderen in de Verenigde Staten kregen in de jaren 50 van de vorige eeuw op school de voorlichtingsfilm 'Duck and Cover' te zien. Deze film ging vergezeld van een strip. Deze strip diende als informatie over wat te doen bij een nucleaire aanval van de Sovjet-Unie.

- 4p □ **14.** Beargumenteer of je van mening bent dat de strip uit bron 10 een feitelijke weergave van een atoomaanval geeft of dat deze film bedoeld is als propagandamiddel. Gebruik voor je argumentatie minimaal 50 woorden.

Twee gegevens:

-Op 12 maart 1947 kondigde president Harry S. Truman de Truman Doctrine af.

-De Verenigde Staten boden de Sovjet-Unie Marshallhulp aan, maar Stalin

weigerde deze hulp.

- 3p □ **15.** Schrijf een betoog waarin je: het verband legt tussen de Marshallhulp en de Truman doctrine; uitlegt waarom Stalin de Marshallhulp weigerde; en uitlegt hoe beide gegevens passen binnen de verslechterde verhoudingen tussen Oost en West. Gebruik voor je betoog minimaal 50 woorden.

Na de dood van Stalin werd Chroesjtsjov de nieuwe leider van de Sovjet-Unie. Met het aantreden van Chroesjtsjov begon een periode van destalinisatie. Tijdens deze periode van destalinisatie brak in 1956 de Hongaarse Opstand uit.

- 3p □ **16.** Leg het verband tussen de destalinisatie en het uitbreken van de Hongaarse Opstand.

Gebruik bron 11 om vraag 17 te beantwoorden.

- 3p □ **17.** Leg uit wat in de periode tussen 1949 en 1961 de oorzaak was van de vlucht van DDR-burgers naar het Westen en wat de reactie van de DDR hierop was.

Onderdeel Staatsinrichting

Bij het beantwoorden van de vragen 18 tot en met 34 moet je soms gebruik maken van de bronnen in bijlage II.

De volgende gebeurtenissen staan in willekeurige volgorde:

- a. Aruba krijgt Status Aparte.
- b. Nederland erkent Indonesië als onafhankelijke staat.
- c. Sint Maarten wordt een zelfstandig land binnen het Koninkrijk.
- d. Suriname wordt onafhankelijk.
- e. Het land de Nederlandse Antillen wordt in het leven geroepen.
- f. Er worden in de Nederlandse Antillen referenda gehouden over staatkundige hervormingen.

- 2p ■ **18.** Zet de gebeurtenissen in de juiste chronologische volgorde. Schrijf alleen de letters op.

Een stelling: De Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog heeft ertoe geleid dat de eerder door koningin Wilhelmina gedane belofte voor meer autonomie voor de overzeese gebiedsdelen is versneld.

- 4p □ **19.** Beargumenteer of je het eens of oneens bent met deze stelling. Gebruik voor je argumentatie minimaal 30 woorden.

In het Statuut van 1954 is vastgelegd dat de Koninkrijksregering de gezamenlijke koninkrijksaangelegenheden behartigt. Hieronder vallen buitenlandse betrekkingen.

- 2p □ **20.** Leg uit waarom buitenlandse betrekkingen koninkrijksaangelegenheden zijn.

Gebruik bron 12 om vraag 21 te beantwoorden.

In het Statuut staat dat alle landen binnen het Koninkrijk hun 'eigen belangen zelfstandig behartigen en op voet van gelijkwaardigheid de gemeenschappelijke belangen verzorgen'.

- 3p □ **21.** Beargumenteer met behulp van de bron of je het eens bent met de auteur dat het nodig is het Koninkrijk te hervormen om ervoor te zorgen dat er zelfstandigheid en gelijkwaardigheid is binnen het Koninkrijk. Gebruik voor je argumentatie minimaal 50 woorden.

- 2p □ **22.** De gouverneur is zowel koninkrijks- als landsorgaan. Leg uit wat de rol van de gouverneur als koninkrijksorgaan is.

- 2p □ **23.** Leg uit in welk geval een minister een supplettoire begroting bij het parlement

moet indienen.

tussen De Minister-president kan namens de ministerraad het parlement ontbinden en nieuwe verkiezingen uitschrijven. De aanleiding hiervoor kan een conflict de regering en het parlement zijn. Dit wordt het ontbindingsrecht genoemd.

- 3p □ **24.** Noem één (1) reden waarom de ministerraad niet snel gebruik zal maken van het ontbindingsrecht. Leg je antwoord uit.
- 2p □ **25.** Leg uit waarom het voor Aruba belangrijk is om een gevolmachtigde minister in Nederland te hebben.

Gebruik bron 13 om vraag 26 en 27 te beantwoorden.

- 3p □ **26.** Bereken de kiesdeler met de verkiezingsuitslag uit de bron.
- 3p □ **27.** Welke partijen komen volgens deze uitslag niet in het parlement? Licht je antwoord toe.

Op Aruba beschikt het parlement over verschillende rechten. Een van deze rechten is het budgetrecht.

- 2p □ **28.** Verklaar waarom in een parlementaire democratie het budgetrecht bij het parlement ligt en niet bij het kabinet.

Gebruik bron 14 om vraag 29 te beantwoorden.

Stelling: Statenleden die gedurende een kabinetsperiode het niet meer eens zijn met het beleid van hun partij, dienen hun zetel af te staan. Het is ondemocratisch en niet eerlijk naar de kiezer toe als je als onafhankelijk Statenlid in het parlement blijft zitten.

- 4p □ **29.** Geef in een kort betoog weer of je het eens of oneens bent met deze stelling. Gebruik voor je betoog minimaal 50 woorden.

- 1p ■ **30.** De taak van de SER is om:

- A. te adviseren op sociaal economisch gebied en over alle handelingen en projecten van de regering die financiële gevolgen voor het land met zich meebrengen;
- B. de regering informatie te verschaffen over ontwikkelingen die op langere termijn de samenleving kunnen beïnvloeden;
- C. achteraf de inkomsten en de uitgaven van de staat te controleren en deze bedragen met die van de begroting te vergelijken;
- D. advies te geven bij het opstellen en doorvoeren van landsverordeningen, pas na dit advies kan een ontwerp-landsverordening bij het parlement worden ingediend.

Gebruik bron 15 om vraag 31 te beantwoorden.

- 2p □ **31.** Leg uit waarom het belangrijk is dat de Raad van Advies onafhankelijk en onpartijdig is

Binnen het Koninkrijk kennen we drie gerechten. Elk gerecht is in een ander land gevestigd.

- 1p ■ **32.** In welk van de onderstaande landen is het Gemeenschappelijk Hof van Justitie officieel gevestigd?
- A. Curaçao
  - B. Sint Maarten
  - C. Aruba
  - D. Nederland

Gebruik bron 16 om vraag 33 te beantwoorden.

De rechtelijke macht is verantwoordelijk voor het behandelen en beëindigen van rechtsgeschillen die verdeeld worden onder vier verschillende soorten zaken.

- 1p ■ **33.** Noem, onder welk van de vier zaken binnen de gerechtelijke macht, de zaak van Ramon Helgers en Rupert G valt.
- A. ambtenarenzaken
  - B. bestuurszaken (LAR)
  - C. civiele of burgerlijke zaken
  - D. strafzaken

Gebruik bron 17 om vraag 34 te beantwoorden.

Een rechtsstaat is een staat waarin de meest fundamentele rechten, de

grondrechten van de burgers, in de Grondwet en andere wetten gewaarborgd zijn. In de bron staat aangegeven dat de rechtsstaat ook een relatie heeft met 'bescherming tegen de overheid'.

- 3p □ **34.** Leg in je eigen woorden uit wat de relatie is tussen de rechtsstaat en 'bescherming tegen de overheid'.

ARUBA

Examen VWO GS 2017

Tijdvak-1
Dinsdag 9 mei
7:30-10:00

Geschiedenis

Bijlage

Dit bijlagenboekje bestaat uit 2 bijlagen.

Bijlage I: Oorlog en Vrede

Bron 1: Een fragment uit het in 1912 verschenen boek *Duitsland en de volgende oorlog*. Geschreven door Friedrich Adolf Julius von Bernhardt, een Pruisische generaal en militair historicus.

Oorlog is de voorzetting van diplomatie met niet diplomatieke middelen. Het is het machtigste maar ook het gevaarlijkste beleidsinstrument. Het moet benadrukt worden dat *de mogelijkheid van oorlog een noodzakelijk instrument is voor buitenlands beleid*. (..) Deze visie wordt niet alom gedeeld. Zelfs in de hogere kringen circuleert vaak de incorrecte gedachtegang dat politiek voordeel te halen is door onderhandelingen. Er zijn mensen die geloven dat het mogelijk is om een tegenstander tegen zijn eigenbelang in te laten handelen, enkel door gebruik te maken van diplomatieke middelen.

Bron 2: De keten van vriendschap, een remake van een cartoon uit de Eerste Wereldoorlog.

Toelichting

In de cartoon zie je een figuur die Servië voorstelt die zegt: “Als je me aanraakt dan...!” Achter hem een figuur die Oostenrijk voorstelt die zegt: “Als je beweegt dan zal ik...!” Daarachter een figuur die Rusland voorstelt die zegt: “Als je die kleine slaat dan zal ik...!” Hierachter een figuur die Frankrijk voorstelt die roept: “Als je hem slaat...”

En daarachter een figuur die Groot-Brittannië voorstelt en roept: “Ho daar, als jullie...!”

Bron 3: Een fragment afkomstig van de website www.isgeschiedenis.nl.

Op 2 november 1923 gaf de Duitse overheid de opdracht om een bankbiljet te drukken met een waarde van 100.000.000.000.000 mark. Omgerekend was dit biljet maar 312,50 dollar waard. In deze periode moest de Centrale Bank zoveel geld drukken dat ze 30 papierfabrieken en 132 drukkerijen in gebruik hadden. De oorzaak van deze hyperinflatie is te vinden in de periode kort na de Eerste Wereldoorlog.

In 1921 werden de Duitse herstelbetalingen voor de schade van de Eerste Wereldoorlog vastgesteld op 132 miljard goudmark. De enige manier voor Duitsland om een dergelijk bedrag terug te kunnen betalen was door middel van export. Maar de export van Duitsland richtte zich op industrieën die tevens belangrijk waren voor Frankrijk, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten. Deze industrieën werden beschermd met importheffingen, waardoor Duitsland moeizaam kon exporteren en dus niet kon voldoen aan de herstelbetalingen. Doordat de hoogte van de herstelbetalingen gekoppeld waren aan de voorspoed van de economie, zorgde dit ervoor dat Duitsland weinig motivatie had om zijn economie te hervormen.

Bron 4: Een fragment uit Margaret Macmillan's boek *Parijs 1919: zes maanden die de wereld veranderden*.

Het werd later de gewoonte om alles dat in de jaren 1920 en 1930 misging in de schoenen te schuiven van de vredesonderhandelaars en de akkoorden die ze maakten in 1919 in Parijs, net zoals er in die tijd gemakkelijk over de democratie werd gewanhoopt. Met de vinger wijzen en hulpeloos je schouders ophalen zijn effectieve manieren om verantwoordelijkheid te ontlopen. Tachtig jaar later circuleren deze beschuldigingen over de Parijse Vredesconferentie nog steeds. 'De definitieve misdaad', verklaarde het tijdschrift *The Economist* in hun millennium uitgave, 'was het Verdrag van Versailles, waarvan de harde eisen onvermijdelijk tot de Tweede Wereldoorlog leidden'. Dat is het negeren van de acties van iedereen - politieke leiders, diplomaten, soldaten en gewone kiezers - in de twintig jaar tussen 1919 en 1939. Hitler voerde geen oorlog vanwege de Vrede van Versailles, alhoewel het bestaan daarvan voor hem een godsgeschenk was voor zijn propaganda. Zelfs als Duitsland al haar grenzen had behouden, zelfs al hadden ze alle militaire strijdkrachten kunnen houden die ze wilden, zelfs al hadden ze samen kunnen gaan met Oostenrijk, dan nog zou hij meer hebben gewild: de vernietiging van Polen, controle over Tsjechoslowakije, en boven alles, de verovering van de Sovjet-Unie.

Bron 5: Een fragment uit Ian Kershaw's boek *De afdaling in de hel – Europa 1914-1948*.

De architecten van de Vrede van Versailles van 1919 zagen zich, ondanks hun goede bedoelingen, voor onoverkomelijke problemen gesteld toen ze moesten proberen tegemoet te komen aan de territoriale eisen van de nieuwe staten die ontstonden op de ruïnes van de oude rijken. (...) Vrijwel nergens was men het eens over grenzen; aan de eisen van etnische minderheden, die meestal werden gediscrimineerd door de meerderheid van de bevolking, kon niet worden voldaan. De grenzen die door 'Versailles' opnieuw werden getrokken, voedden bovendien een gevaarlijk ressentiment* in die landen waar men het gevoel had te kort te zijn gedaan. (...) Veel gevaarlijker voor een duurzame vrede in Europa was de diepgewortelde woede in het eveneens etnisch homogeen Duitsland, dat na de oorlog veel gebieden moest afstaan. De roep om een herziening van het Verdrag van Versailles zou later bijdragen aan een groeiende steun voor het nazisme. Daarnaast wakkerde dit het ongenoegen aan onder de etnisch Duitse minderheden in Polen, Tsjecho-Slowakije en elders.

*Ressentiment: gevoelens van wrok en haat.

Bron 6: Een cartoon uit 1939, gemaakt door David Low.

Toelichting:

In de cartoon zijn Stalin en Hitler met een been aan elkaar gebonden en houden beiden een pistool achter hun rug terwijl ze over de oostelijke grens lopen. Onder de cartoon staat: 'Iemand neemt een loopje met iemand'.

Bron 7: Het Nederlandse (links) en Duitse (rechts) leger in de meidagen van 1940.

Bron 8: Een cartoon getekend door Dr. Seuss.

Ho Hum! No chance of contagion.

By Dr. Seuss

Toelichting:

In het linker bed ligt Uncle Sam (de Verenigde Staten) die zegt: "Wat een geluk dat we gescheiden bedden hebben". Op het rechter bed staat Europa geschreven. Aan het bed hangen bordjes met: 'Stalin-jeuk', 'Hitleritis', 'Blitzpokken', 'Nazikoorts', 'Fascistenkoorts' en de 'Italiaanse bof'.

Het onderschrift luidt: 'Ach ja! Geen enkele kans op besmetting.'

Bron 9: Een fragment uit het artikel: Obama in Hiroshima: 'We moeten geschiedenis recht in ogen kijken'. Volkskrant 27 mei 2016

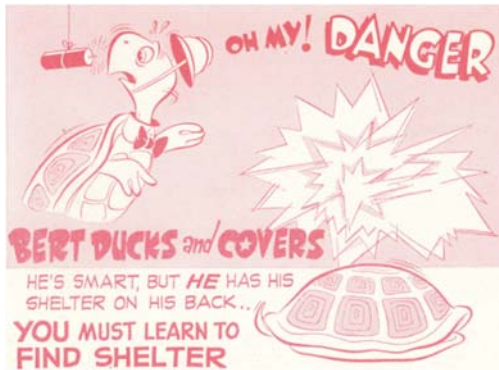

“We hebben een gedeelde verantwoordelijkheid om de geschiedenis recht in de ogen te kijken”, zei Obama tijdens zijn toespraak. “We moeten ons afvragen wat we moeten anders moeten doen om zulk lijden te beteugelen.” De Amerikaanse president riep op tot een vermindering van het aantal kernwapens dat wereldwijd staat opgeslagen.

Vooraf had Obama aangekondigd dat hij geen excuses zou maken voor de atoombommen die de VS in augustus 1945 wierpen op Hiroshima en Nagasaki. Zijn bezoek diende om “de herinnering te eren van allen die hun leven verloren gedurende de Tweede Wereldoorlog”. Ook toont het dat “zelfs voormalige vijanden zeer sterke bondgenoten kunnen worden?”, aldus de president tegen Japanse media.

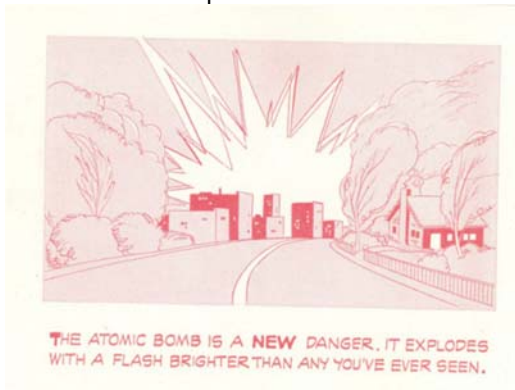
Bron 10: Een aantal plaatjes uit een stripverhaal uitgegeven door de Federal Civil Defense Administration in 1951.

Oh nee! GEVAAR
Bert duikt en zoekt dekking. Hij is slim, maar *hij* heeft zijn schuilplaats op zijn rug. Jij moet leren om zelf een schuilplaats te vinden.

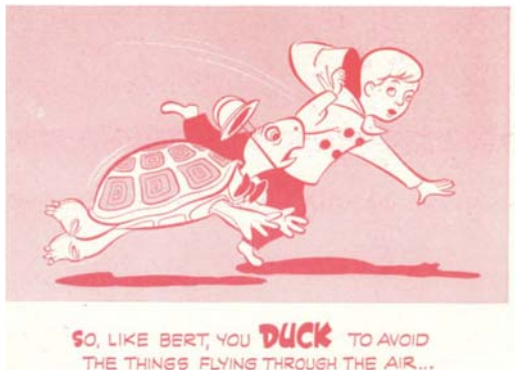
Je hebt geleerd om voor jezelf te zorgen op verschillende manieren, om de straat veilig over te steken.

De atombom is een **nieuw** gevaar, hij explodeert met een flits en is feller dan alles dat je ooit hebt gezien.

In de hele stad worden dingen omgegooid, ze worden door de lucht geblazen als in een grote storm. **Jij** moet klaar zijn om jezelf te beschermen.

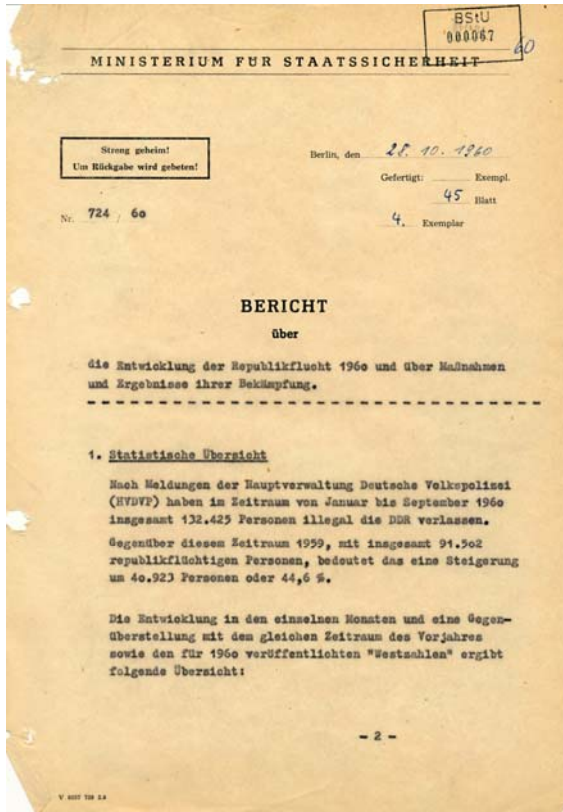

Dus doe als Bert en probeer **weg te duiken** voor dingen die door de lucht vliegen.

Maar vergeet niet... **Doe het meteen...** Blijf niet staan kijken. Duik en zoek dekking!

Bron 11: Een archiefstuk van de Stasi, de geheime politie van de DDR.

Vertaling:

Ministerie van staatszekerheid
Bericht over de groei van de
republiekvlucht* 1960 en over
maatregelen en het resultaat van haar
bestrijding.

1. Statistisch overzicht.

Naar vermelding door de hoofddirectie van de Duitse volkspolitie (HVDVP) hebben in de periode van januari tot september 1960 totaal 132.425 personen illegaal de DDR verlaten. Tegenover de periode 1959, met een totaal van 91.502 republiek ontvluchtende personen, betekent dat een stijging van 40.923 personen of 44,6%.

De ontwikkeling in deze enkele maanden en de vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, als de voor 1960 gepubliceerde 'Westgetallen',** levert het volgende overzicht op:

*Hiermee worden de vluchtelingen die de DDR (Deutsche Demokratische Republik) ontvluchtten bedoeld.

** Hiermee worden de aantallen van naar het Westen gevluchte mensen bedoeld.

Bijlage II: Staatsrichting

Bron 12: Een fragment uit het artikel 1954, afkomstig van dencayente.net.

Het gedoe rond de aanstelling van de gouverneur – en eigenlijk ook de hongerstaking daarvoor – hebben duidelijk gemaakt dat er een breder probleem is. Maar niemand wil het hardop zeggen. Feit is dat het Koninkrijk, in haar huidige vorm, niet meer van deze tijd is. Er is nooit gelijkwaardigheid geweest. De verwachtingen over en weer kloppen niet, of sporen zelfs niet. De jonge generaties voelen geen band tussen de twee landen en zien liever een meer zakelijk contact. Als je het mij vraagt zijn in ieder geval hooguit een paar dingen van cruciaal belang voor ons: ons paspoort, defensie en toegang tot hoger onderwijs. Dat laatste wordt ons door het nieuwe leenstelsel al door de neus geboord. Verder verdienen we allang ons eigen geld. Waarborging van goed bestuur en financiën? Laat me niet lachen. In de praktijk is het Caft een selectief politiek drukmiddel gebleken en doet Nederland alsof haar neus bloedt, terwijl hier campagnefinanciering nog steeds niet gereguleerd is en Schotte gewoon meedoet aan de verkiezingen op Curaçao. Maar wel op eigen houtje een gouverneur aanwijzen. Het is een grote selectieve warboel van losse afspraken over soevereiniteit waar een partij constant op kan terugkomen en de ander als een geslagen hond het over zich heen laat gaan. Uiteindelijk kunnen geen van beide het verdedigen. Nee, laten we als volwassenen aan tafel gaan en het er gewoon over hebben. Een geschillenregeling is leuk en alles, maar eigenlijk moeten we het Statuut gewoon helemaal openbreken. Wat is het minimum wat we van elkaar kunnen vragen zodat we alsnog samen verder kunnen. Koninkrijk? Gemenebest? Overgang naar iets compleet nieuws? Whatever works, baby! 1954 ligt gevoelsmatig lichtjaren achter ons. En het onderwerp vermijden met vage toezeggingen en slappe goedmakertjes na de zoveelste keer dat het misging, helpt ook niet meer.

Bron 13: Een Arubaanse verkiezingsuitslag

	Stemmen	%
Stemgerechtigden	60.635	100,00
■ Niet uitgebrachte	8.645	14,26
■ Ongeldige	673	1,11
☐ Geldige	51.317	84,63
■ MEP	22.002	36,29
■ MPA	3.661	6,04
■ PPA	1.092	1,80
■ PDR	2.414	3,98
☐ RED	3.330	5,49
■ AVP	16.725	27,58
■ Aliansa/MSA	237	0,39
■ PPT/SB	131	0,22
■ OLA	1.725	2,84

Bron 14: Een fragment uit het artikel: Fractieleden uit MEP om versoberingsregel Aruba afkomstig van wereldomroep.nl.

Ze vonden het een goed plan, de versoberingswet die een einde moet maken aan de riant pensioenregeling voor ministers en parlementariërs. Marisol Lopez Tromp en Mervin Wyatt Ras stemden daarom vóór het wetsvoorstel. En dat heeft ze de kop gekost. Bij de MEP zijn ze niet langer welkom.

Daarom hebben de twee vrouwelijke leden van de MEP zich woensdag 12 januari onafhankelijk verklaard. De steun van de twee fractieleden aan de versoberingswet heeft tot grote ruzie geleid binnen de fractie, en vooral met MEP-leider Nelson Oduber. De versoberingswet is gebaseerd op het rapport Fowler dat 11 jaar geleden is verschenen op basis van kritiek binnen de Arubaanse gemeenschap tegen luxe regelingen voor politici.

Verschil van mening

Marisol Lopez Tromp is dus nu onafhankelijke parlements lid. "Nadat we voor de versoberingswet hadden gestemd, hebben we beiden een brief gekregen waarin staat dat er geen vertrouwen meer is in ons en dat we per direct onze zetels moesten inleveren." Het is volgens Lopez Tromp niet de eerste keer dat er intern een verschil van mening is. Dat ze nu, zonder een gesprek, uit de partij zijn gezet, stuit het voormalig fractielid tegen de borst. "Er wordt duidelijk aangegeven dat er geen ruimte is voor een verschil van mening."

Terwijl Lopez Tromp met haar familie op vakantie was, werden de brieven naar haar gestuurd. "Ik mag niet eens voorstander zijn van het korten van mijn eigen pensioen. Ik mag er geen eigen mening op na houden, dat is wel heel erg." Op dit moment wil Lopez Tromp als onafhankelijk lid haar werk voortzetten, net als Mervin Wyatt Ras.

Bron 15: Een fragment uit het artikel “RvA: Uitspraken minister Oduber belediging voor alle leden RVA”, afkomstig van Noticiacla.com, 3 september 2016

ORANJESTAD - De Raad van Advies heeft met zeer grote teleurstelling kennis genomen van de uitspraken van de Minister van Toerisme, O. Oduber, tijdens de behandeling in de Staten van Aruba op 24 augustus jl. van het wetsvoorstel, inzake de regulering van ‘all inclusive’ accommodatie, onder meer als zou de heer Rik Timmer vertegenwoordiger zijn van de AHATA in de Raad van Advies. Om die reden zou het oordeel van de Raad over het genoemde wetsvoorstel negatief zijn geweest en in het voordeel van het bedrijf waar de heer Timmer werkzaam is.

De Raad acht dit niet alleen een schoffering van het betrokken lid, maar van de gehele Raad, nu dit een belediging is voor de deskundigheid, onafhankelijkheid en onpartijdigheid van alle leden.

Bron 16: Nederlandse medeverdachten cashkip-zaak op vrije voeten. Amigoe December 2015.

ORANJESTAD — Diana P. en Aquiles C. zijn gisteren door de rechter in Nederland vrijgelaten. Zij worden verdacht van betrokkenheid bij de smokkel van miljoenen euro’s in contanten. Het geld ging via vleesbedrijven van Hennie van Rey naar Aruba.

Dat meldden Nederlandse media dinsdag. Van Rey werd eind juni opgepakt nadat een koelcontainer van zijn bedrijf Castimex in Aruba onderschept werd. In bevroren kiprollades ontdekten de autoriteiten biljetten ter waarde van 2,8 miljoen euro. Hij bekende daarna betrokkenheid bij dit en een eerder geldtransport van Nederland naar Aruba.

Volgens het *Limburgs Dagblad* had Diana P. lange tijd een relatie met Van Rey. Zij zou volgens justitie onder meer het geld hebben aangenomen dat naar Aruba werd gesmokkeld. Zij mag nu het proces in vrijheid afwachten. Haar raadsman Marijn Zuketto laat aan de krant weten ‘ingenomen’ te zijn met het besluit van de rechter. ‘Een volstrekt juiste beslissing’, aldus de advocaat. De andere medeverdachte, Aquiles C. alias de ‘koffiedrinker’, werd ook op last van de rechter in vrijheid gesteld. De ‘koffiedrinker’ zou de link zijn tussen het drugscircuit en de geldsmokkel. De exacte herkomst en de bestemming van het geld is nog een raadsel. Medeverdachten Ramon Helgers en Rupert G. zitten nog altijd vast. Zij hebben volgens het Arubaanse Openbaar Ministerie (OM) gefungeerd als tussenpersoon voor transport van zwart geld van Nederland naar Aruba en vervolgens door naar Venezuela. Justitie denkt dat in totaal voor mogelijk 23 miljoen euro, ruim 46 miljoen florin, aan contanten is verplaatst. Dit tweetal moet zich op 5 februari 2016 voor de rechter verantwoorden.

Bron 17: Een stil van schooltv.nl.

Examen
VWO
2017

Tijdvak1
Dinsdag 9 mei
7:30-10:00

Geschiedenis

Correctievoorschrift

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten zal in overeenstemming met de geldende normen uit het examenbesluit vwo-havo-mavo-vbo beoordeeld worden.

Hierbij zijn de volgende passages van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator.

2 Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het EBA van toepassing:

1 Examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn 0, 1, 2, 3 en 4

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend.

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel.

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend aan analogie of in de geest van het beoordelingsmodel

3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerst gegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerst gegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door

het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Eenzelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 Het EBA heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van de overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 83 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld: Vakinhoudelijke argumenten moeten afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijke publicaties.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Score
1	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord: Volgens generaal von Bernhardi is het onmogelijk om zonder de dreiging van een oorlog succesvol buitenlands beleid te voeren. Als je je als land staande wilt houden tussen andere landen, moet je bereid zijn om naar militaire middelen te grijpen. Deze gedachtegang is deels de reden waarom Duitsland steeds sterker op militaire macht ging leunen in de aanloop naar de Eerste Wereldoorlog. Dit militarisme leidde tot grote spanningen die bijdroegen aan het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog.</p> <p>-Juiste interpretatie en gebruik van de bron -Correcte uitleg van het verband tussen militarisme en het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog</p>	1 1
2	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord: Volgens de maker van de cartoon waren de voor de oorlog gesloten vriendschapsverdragen tussen de verschillende Europese staten een belangrijke factor bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Deze verdragen zorgden voor een “ketting van vriendschap” die nadat Oostenrijk de oorlog aan Servië verklaarde zorgde voor een kettingreactie/domino-effect.</p> <p>-Het noemen van de gesloten vriendschapsverdragen. -De relatie leggen tussen het schenden van deze verdragen en de hierop volgende kettingreactie.</p>	1 2
3	<p>maximumscore 1</p> <p>C</p>	
4	<p>maximumscore 2</p> <p>Antwoord: c – f – d – e – a – b</p> <p>Opmerking: Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt er 1 scorepunt toegekend.</p>	
Vraag	Antwoord	score
5	<p>maximumscore 3</p> <p>Kern van een juist een antwoord: Duitsland had hoge schulden omdat ze was veroordeeld tot het betalen van een enorm bedrag aan herstelbetalingen. Het land kon dit alleen betalen wanneer de economie flink zou groeien. Door o.a. exportbeperkingen bleef de groei achter. In combinatie met de hoge schulden en het bijdrukken van geld werd het geld steeds minder waard. Deze deflatie zorgde uiteindelijk voor hyperinflatie.</p> <p>Opmerking:</p>	

	-Het noemen van hoge schulden door herstelbetalingen -Het noemen van het achterblijven van de economische groei door exportbeperkingen -Het noemen van het bijdrukken van geld zonder dekking	1 1 1
6	maximumscore 2 Voorbeelden van een juist antwoord: -Door de economische crisis waren de mensen het vertrouwen in de politiek verloren. Ze zagen in Hitler en de NSDAP de oplossing voor hun problemen omdat ze beloofden de werkloosheid op te lossen. -Hitler kon makkelijk gebruik maken van de nederlaag die Duitsland in de Eerste Wereldoorlog geleden had door te refereren naar de schande van Versailles. Hitler had geen moeite om dit verdrag te schenden. -Hitlers populistische en antisemitische politiek maakten hem en zijn partij populair bij het volk.	
7	maximumscore 3 Kern van een juist antwoord: De historica in bron 4 is van mening dat er geen oorzakelijk verband bestaat tussen het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog terwijl de historicus van bron 5 dit verband wel expliciet legt. Opmerking: -Juiste interpretatie bron 4 -Juiste interpretatie bron 5 -Juiste vergelijking	1 1 1
Vraag	Antwoord	score
8	maximumscore 2 Kern van een juist antwoord: In de cartoon zie je Stalin en Hitler met de voet aan elkaar vastgebonden over de oostelijke grens tussen Rusland en Duitsland lopen. Dit verwijst naar het Molotov-Ribbentroppact waarin afgesproken is elkaar niet aan te vallen. De twee glimlachen schijnheilig naar elkaar en hebben allebei een pistool achter de rug. Dit verbeeldt het feit dat ze op het punt staan het Molotov-Ribbentroppact te verbreken. Opmerking: -De link met het Molotov-Ribbentroppact -De mening van de cartoonist dat zowel Rusland als Duitsland voornemens zijn zich niet aan dit pact te houden	1 1
	maximumscore 2	

9	<p>Kern van een juist antwoord: Het Duitse leger beschikte over beter materiaal dan het Nederlandse leger.</p> <p>Opmerking: Antwoord kan eventueel aangevuld worden met voorbeelden. Vlot/mobiele brug, fietsen/pantserwagen en motorfiets, geschut/geweren.</p> <p>maximumscore 2</p>	
10	<p>Uit het antwoord moet blijken dat na de val van Parijs de slag om Frankrijk definitief gewonnen was. Hierdoor kon Duitsland zich geheel concentreren op een aanval op Groot-Brittannië.</p> <p>maximumscore 3</p>	
11	<p>Voorbeeld van een juist antwoord: Volgens de tekenaar is isolationisme een naïef beleid. De cartoon vergelijkt de ontwikkelingen in Europa met besmettelijke ziektes. De kinderen in bed vertegenwoordigen de Europese problemen (nazisme, fascisme, Stalin). Door de bedden van Europa en Amerika vlak naast elkaar te zetten geeft de tekenaar aan dat Amerika niet immuun is voor de “ziektes” (problemen) van Europa. Uncle Sam’s uitspraak dat er geen kans is op besmetting duidt op de naïviteit van het Amerikaanse isolationisme.</p> <p>Per juist gebruikt element 1 punt Juiste uitleg</p>	<p>2 1</p>
Vraag	Antwoord	Score
12	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeelden van een mogelijk antwoord: -De Verenigde Staten hadden hun excuses moeten aanbieden. Het is misschien heel erg lang geleden en de slachtoffers zijn voor een groot deel al overleden, maar het zou de Verenigde Staten toch sieren hun fout toe te geven. Het gooien van de twee atoombommen op onschuldige burgers is immers een oorlogsmisdaad. Het feit dat het mogelijk een sneller eind aan de oorlog heeft gemaakt doet hier niets aan af. -De Verenigde Staten zouden niet hun excuses aan moeten bieden. De Tweede Wereldoorlog is lang geleden. En achterafgezien, nu de oorlog gewonnen is, is het makkelijk te zeggen dat het een vergissing was om de bommen te gooien. Maar als de Verenigde Staten ze niet gegooid hadden, waren er waarschijnlijk veel meer doden gevallen. -De Verenigde Staten hebben wel degelijk een oorlogsmisdaad begaan, maar niet met het gooien van de eerste bom. Het gooien van de eerste bom is te rechtvaardigen omdat het een sneller eind aan de oorlog zou maken. De tweede bom is niet te rechtvaardigen en daarom een oorlogsmisdaad. De Verenigde Staten zouden hiervoor haar excuses aan moeten bieden.</p> <p>Opmerking: Minder dan 50 woorden: 1pt aftrek</p> <p>maximumscore 2 Antwoord: c – e – b – d – a – f</p>	

13	<p>Opmerking: Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt er 1 scorepunt toegekend.</p>	
14	<p>maximumscore 4 Beoordeling van de uitwerking ligt bij de beargumentering.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Juiste interpretatie van de bron -De plausibiliteit van de motivatie -De uitwerking van de motivatie 	<p>1 1 2</p>
	<p>Antwoord</p>	
Vraag	<p>maximumscore 3 Kern van een juist antwoord:</p>	Score
15	<p>De Truman doctrine hield in dat de Amerikanen een geopolitieke verspreiding van het communisme probeerden tegen te gaan. De Marshaphulp was bedoeld om de Europese staten economisch overeind te houden om zo weerstand te kunnen bieden aan het communisme. Door deze staten er economisch weer bovenop te helpen hoopten de Amerikanen dat ze niet door armoede in de armen van de communisten gedreven zouden worden. Stalin weigerde de Marshallhulp om Amerikaanse beïnvloeding van zijn invloedssfeer te voorkomen. Dit past in de slechter wordende verhouding tussen Oost en West. De Marshallhulp en Stalins weigering van deze hulp verstrekten de blokvorming. Het Oosten en Westen kwamen hierdoor steeds vijandiger tegen over elkaar te staan.</p> <p>Opmerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Het verband tussen Marshallhulp en Truman doctrine -De weigering van Stalin -Uitleggen hoe dit past binnen de verslechterde verhoudingen tussen Oost en West 	<p>1 1 1</p>
16	<p>maximumscore 3 Kern van een juist antwoord: Met de komst van Chroesjtsjov kwam er een eind aan het hele strenge bewind van Stalin. Chroesjtsjov had hier zelfs openlijk kritiek op. Dit wat opener bewind wordt aangeduid met destalinisatie. Door dit opener bewind dacht o.a. Hongarije dat het mogelijk was zich los te maken van de Sovjet-Unie.</p>	<p>1</p>
17	<p>maximumscore 3 Kern van een juist antwoord: Oorzaak, veel Oost-Duitse burgers hadden een afkeer van het communisme. Arbeiders en boeren verzetten zich tegen de collectivisering. Jonge en goed opgeleide burgers zagen geen kansen onder het communisme en probeerden naar het Westen te vluchten (republiekvlucht). Het gevolg was dat in augustus 1961 werd</p>	

	<p>begonnen met de bouw van de Berlijnse Muur. Doel was om de vluchtelingen van oost naar west tegen te houden.</p> <p>Opmerking: Oorzaak Gevolg Juiste uitleg</p> <p>maximumscore 2 b – e – d – a – f – c</p>	<p>1 1 1</p>
18	<p>Opmerking: Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt er 1 scorepunt toegekend.</p> <p>Antwoord</p> <p>maximumscore 4 Voorbeelden van een juist antwoord:</p>	
Vraag	<p>-Eens, Nederland had geen behoefte aan een tweede Indonesië. Het conflict met Indonesië was zo rampzalig verlopen en had Nederlands internationale reputatie veel schade berokkend. Nederland wilde een nieuw conflict koste wat kost voorkomen.</p> <p>-Oneens, het verlies van Indonesië kwam door de VN. Dit had geen enkele invloed op eventueel te nemen beslissingen met betrekking tot de overzeese gebiedsdelen. Er was in de jaren vijftig een wereldwijde dekolonisatiegolf en meer autonomie paste in dit tijdsbeeld.</p> <p>Minder dan 30 woorden: 1pt aftrek</p>	Score
19	<p>-Eens, Nederland had geen behoefte aan een tweede Indonesië. Het conflict met Indonesië was zo rampzalig verlopen en had Nederlands internationale reputatie veel schade berokkend. Nederland wilde een nieuw conflict koste wat kost voorkomen.</p> <p>-Oneens, het verlies van Indonesië kwam door de VN. Dit had geen enkele invloed op eventueel te nemen beslissingen met betrekking tot de overzeese gebiedsdelen. Er was in de jaren vijftig een wereldwijde dekolonisatiegolf en meer autonomie paste in dit tijdsbeeld.</p> <p>Minder dan 30 woorden: 1pt aftrek</p> <p>maximumscore 2 Kern van een juist antwoord: Met de totstandkoming van het Statuut bestond het Koninkrijk uit drie aparte landen (Nederland, land Nederlandse Antillen en Suriname). Op het gebied van buitenlandse betrekkingen moet binnen het Koninkrijk één gezamenlijk beleid gevoerd worden. De landen kunnen niet zelfstandig afspraken maken die in theorie onderling met elkaar in strijd zouden kunnen zijn.</p>	
20	<p>maximumscore 3 Voorbeelden van een juist antwoord: -Ik ben het eens met de auteur omdat de manier waarop het Koninkrijk nu in elkaar zit niet eerlijk is voor Aruba. In het statuut staat dat er gelijkwaardigheid is tussen de verschillende eilanden, maar zoals uit de column naar voren komt is er in werkelijkheid geen sprake van gelijkheidwaardigheid. De manier waarop het CAFT in de Arubaanse financiën ingrijpt druist in tegen het principe van het behartigen van de eigen belangen. -Ik ben het niet eens met de auteur. Aruba heeft momenteel veel zelfstandigheid en wordt over het algemeen als gelijkwaardig behandeld. De enige reden waarom de Nederlandse regering ingrijpt via het CAFT is omdat als Aruba niet meer in staat is aan haar betalingsverplichtingen te voldoen, Nederland hiervoor garant moet staan. Nederland moet er dus voor zorgen dat dit door deugdzzaam bestuur niet gebeurt.</p> <p>Opmerking: Goed gebruik van de bron Goede argumentatie</p> <p>maximumscore 2</p>	

22	<p>Kern van het juiste antwoord: Als koninkrijksorgaan vertegenwoordigt hij de koning als hoofd van de regering van het Koninkrijk</p>	1 2
Vraag 23	<p>Antwoord</p> <p>maximumscore 2 Kern van een juist antwoord: Elke minister moet voor zijn eigen ministerie een gedetailleerde begroting opstellen. In het geval dat een minister zijn begroting overschrijdt moet hij een suppletioire begroting indienen bij het parlement. (Pas wanneer deze is goedgekeurd mag hij de extra uitgaven maken)</p>	Score
24	<p>maximumscore 3 Kern van een juist antwoord: Bij naar huis sturen is de consequentie dat de regering ook zelf moet aftreden. De ministers sturen daarmee ook zichzelf naar huis en zullen om die reden niet snel gebruik maken van dit recht.</p>	
25	<p>maximumscore 2 Kern van een juist antwoord: Aruba wordt door deze minister officieel vertegenwoordigd in Nederland en behartigt hier de Arubaanse belangen.</p>	
26	<p>maximumscore 3 Kiesdeler is 2443.66</p>	
27	<p>maximumscore 3 Kern van een juist antwoord: PPA, PDR, Aliansa/MSA, PPT/SB en OLA komen niet in het parlement. Zij hebben de kiesdeler niet behaald en komen derhalve ook niet in aanmerking voor een restzetel.</p>	
28	<p>maximumscore 2 Kern van een juist antwoord: -In een parlementaire democratie heeft het parlement een controlerende taak. Het budgetrecht geeft het parlement de mogelijkheid de overheidsfinanciën te controleren. Of</p>	
	<p>-In een parlementaire democratie heeft het parlement een controlerende taak. Het kabinet kan niet zijn eigen begroting goed keuren omdat het dan veel te machtig zou worden</p> <p>Antwoord</p>	

		Score
Vraag 29	<p>maximumscore 4</p> <p>In het betoog moet het democratisch of ondemocratisch element duidelijk naar voren komen, al dan niet in combinatie met de eerlijkheid naar de kiezer toe (kiezersbedrog).</p> <p>Voorbeelden van een juist antwoord:</p> <p>-Ik ben het eens met de stelling. Je wordt gekozen als lid van een partij, de stemmer kiest willens en wetens voor het beleid van deze partij. Op het moment dat de verkozen persoon besluit op te stappen of uit de fractie gezet wordt omdat hij of zij het niet eens is met het gevoerde beleid of beslissingen die al dan niet genomen worden, moet dit Statenlid zijn of haar zetel inleveren. Het niet inleveren van deze zetel zou ondemocratisch zijn omdat je de kiezer bedriegt.</p> <p>-Ik ben het niet eens met de stelling. Ook al ben je lid van een partij, je wordt op persoonlijke titel gekozen. Dit betekent dus ook dat je je eigen politieke verantwoordelijkheid hebt. Zoals Marisol in het krantenartikel aangeeft, is er anders geen enkele ruimte voor verschil van mening binnen een fractie.</p>	
	<p>maximumscore 1</p> <p>A</p>	
30	<p>maximumscore 2</p> <p>Kern van een juist antwoord:</p> <p>Het is de bedoeling dat de Raad van Advies adviseert over overheidsbeleid. Om dit advies zo goed mogelijk te geven, ongeacht wie op dit moment regeert, is het van belang dat dit advies onafhankelijk is en dat partijbelangen en de persoonlijke belangen van de leden hierbij geen rol in spelen.</p>	
31	<p>maximumscore 1</p> <p>A</p>	
	<p>maximumscore 1</p> <p>D</p>	
32	<p>maximumscore 3</p> <p>Kern van een juist antwoord:</p> <p>Doordat in een rechtsstaat ook de macht van de regering gecontroleerd en beperkt wordt door de wet, hoeven burgers niet te vrezen dat ze overgeleverd worden aan de willekeur van de regering.</p>	
33		
34		